

fører for Forslagsstillerne, som Anker mod den Maade, hvorpaa vi ude i den store Befolkning gennem vor Presse arbejde for vore Tankers og vore Ideers Gennemførelse. Og dertil vil jeg sige, at det er jo ingenlunde nok at forelægge et Forslag her i Rigsdagen om et eller andet. Et saadant Forslag er jo paa Forhaand dødfødt, naar der ikke ude i den store Befolkning er rejst ikke alene en stærk Stemning, som kan føre det frem, men en stærk Vilje hos Borgerne, der kræve, at det skal gennemføres. Og det tror jeg, man skal anerkende, at saaledes som Socialdemokratiet arbejder uden for Rigsdagen gennem sin Presse, modnes mere og mere de Tanker hos Borgerne, som ere fremsatte gennem vort Program, og derved bane vi Vejen for, at det bliver muligt for Rigsdagen at føre de Forslag igennem, som blive udarbejdede paa Basis af, hvad vort Program indeholder. Jeg vil derfor stærkt hævde, at det Forslag, vi have fremlagt her angaaende den kommunale Valgret, hviler paa vort Program af 1872 og skyldtes altsaa ikke i mindste Maade de Tanker, som ere nedlagte i Venstres tidligere Forslag. Tværtimod maa man kunne sige, al den Stund vi have maattet kæmpe saa haardt for at bringe Tankerne ud i Befolkningen, at hvad Venstre tidligere fremlagde, var Tilmærmelser til vore Fordringer. Vi have ikke sagt, at det, Venstre har lagt frem i deres tidligere Forslag, har været vort, men vi have sagt, at derved nærmede sig vore Krav, og jeg tror, at det er fuldstændig rigtigt, at disse Krav vilde maaske næppe være komne frem, dersom ikke vi Socialdemokrater havde været med til i den store Befolkning at skabe en stærk Folkestemning, netop for Gennemførelsen af den almindelige Valgret. Naar det nu siges, at vort Program ikke fyldstgøres ved det Forslag, her er fremlagt, har den ærede Ordfører allerede udtalt sig derom. Man bryder jo ikke sit Program, naar man søger sit Program stykkevis gennemført, det er ikke at tilsidesætte Programmet. Vi have ikke i mindste Maade givet Afkald paa, at Valgretten skal være fra 22 Aars Alderen, men vi have af praktiske Grunde i Øjeblikket sat den til 25 Aar. Hvis man derimod kunde paavise, at vi fra vor Side havde arbejdet paa noget, som stod i direkte Modstrid med vort Program, gik kontra vort Program, var det noget andet, men noget saadant er ikke paavist. Derimod, siden vi nu ere komne ind paa disse Programmer, saa tror jeg nok at kunne sige,

at uagtet det staar paa Venstres Program, at Militærudgifterne skulle nedsættes, er det dog en Kendsgerning, at der paa de Finanslove, som Venstre Aar efter Aar har stemt for, har været en stadig Stigning af Militærudgifterne. Og i Konsekvens med denne Venstres programmæssige Stilling til Militærudgifterne og i Henhold til Udtalelser, der ere komne frem fra Venstres Side, skulde Københavns Befæstning være af den Beskaffenhed, at den paa ingen Maade maatte godkendes af Rigsdagen. Ikke des mindre er Venstre gaaet med til Bevillinger til den københavnske Fæstning, og naar man endelig skal tale om at handle efter Programmet eller ikke, er her dog noget, der gaar mod Programmet, noget, der ikke kan behrejdes eller kan paavises, at Socialdemokratiet har gjort sig skyldig i. Med Hensyn til den Maade, hvorpaa vi arbejde, maa jeg maaske bemærke, at de Fordringer, vi have stillet frem paa vort Program, og som vi have arbejdet for, ere ikke alene stillede frem her i Landet, men ogsaa i andre Lande af vore Broderpartier, og det erkendes jo fra mange Sider — maaske det ærede Medlem for Ringkøbing Amts 1ste Valgkreds (J. C. Christensen) ikke vil indrømme det — og ofte fra vore bedste Modstandere, at netop derved, at vi gøre dette Arbejde ude omkring i Befolkningen, skabe vi Mulighed for at faa bedre Samfundsforhold saa vel paa det rent politiske som paa det økonomiske Omraade. Jeg skal saaledes minde om Udtalelser af en nu afdød Indenrigsminister, som her i Tinget udtalte Erkendelsen af, at Socialdemokratiet paa den Maade, hvorpaa vi arbejdede baade i og uden for Rigsdagen, aabner andre Samfundsklassers Øjne for de sociale Brøst og vækker større Interesser hos andre Samfundsklasser for at afhjælpe disse Brøst. Jeg tror, at den Erkendelse er kommen frem, at ved den Maade, hvorpaa vi arbejde, føre vi Samfundsudviklingen frem, og det er højst tvivlsomt, om vi vilde komme frem, dersom vi ikke gjorde dette store betydningsfulde Arbejde i Befolkningen. Maa jeg til Slutning med Hensyn til det foreliggende Forslag og Forslaget om Jordlodder til Landarbejdere sige, at man kunde rimeligvis komme ud over disse Spørgsmaal paa en i højeste Grad tilfredsstillende Maade, nemlig ved at gennemføre de Forslag, som vi have forelagt. Det forekommer mig nemlig underligt fra Venstres Side at høre om vort kommunale Valgretsforlag, at det er Venstres Tanker, Venstres Forslag, som vi have taget fra